

А. Л. КЛИМЕНКО,
аспірантка Науково-дослідного інституту
правового забезпечення інноваційного
розвитку НАПрН України

МІЖНАРОДНО-ПРАВОВІ ГАРАНТІЇ ЗДІЙСНЕННЯ ПРАВА ЛЮДИНИ НА СОЦІАЛЬНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

У статті проаналізовано проблемні питання захисту та реалізації права людини на соціальне забезпечення, що потребують вирішення як на рівні міжнародних правових відносин, так і на рівні національного законодавства. Автором досліджено міжнародні стандарти у сфері соціального забезпечення та обґрунтовано стратегічні напрями їх імплементації в Україні.

Ключові слова: соціальна політика, соціальна держава, міжнародні соціальні стандарти, соціальні гарантії прав людини та громадянина.

Постановка проблеми. На шляху інтеграції України до ЄС одним із пріоритетних її завдань є забезпечення реалізації визначених Конституцією прав та свобод людини і громадянина, наближення стандартів життя українців до європейських. Зокрема, курс нашої держави на європейські стандарти в даній галузі передбачає узгодження національного законодавства відповідно до цих стандартів, головною цінністю яких визнається людина. Приведення національного законодавства у відповідність із загальновизнаними міжнародними правовими стандартами прав людини – одне з пріоритетних завдань Української держави. Це викликано рядом факторів: по-перше, відходом української правової науки від соціалістичної доктрини прав людини до природної концепції прав людини; по-друге, набуття Україною у 1995 р. членства у Раді Європи, що зумовило виникнення для нашої держави міжнародних зобов'язань щодо дотримання міжнародних стандартів у сфері прав людини та еволюційних процесів зміни юридичної природи ряду прав.

Метою статті є дослідження міжнародно-правових гарантій здійснення права людини на соціальне забезпечення.

Аналіз останніх досліджень. Окремим питанням щодо гарантій здійснення прав людини на соціальне забезпечення приділялась увага в роботах таких вчених, як: В. В. Андрійів, В. С. Андреев, Н. Б. Болотіна, В. Я. Бурак, М. А. Вігдорчик, О. В. Москаленко, Т. О. Постовалова, С. М. Прилипка, В. Д. Роїк, С. М. Сивак, С. М. Синчук, І. М. Сирота, Б. І. Сташків, Е. Г. Тучкова, О. Г. Чутчева, О. М. Ярошенко та ін.

Виклад основного матеріалу. Серед основних умов повної інтеграції України у європейський правовий простір є не тільки формальна участь країни у європейських інтегративних системах, якими є Рада Європи, до якої Україна вже інтегрована, а також Європейський Союз, членом якого вона прагне стати у найближчому майбутньому, а й реальне прийняття нею європейських демократичних цінностей та, у першу чергу, трансформація країни у демократичну та правову державу. Останнє можливе тільки на основі перебудови національної правової системи у повній відповідності до європейської при дотриманні загальновизнаного фундаментального принципу – принципу «верховенства права».

Міжнародні норми з прав людини вважаються критерієм, якому мають відповідати законодавство й відповідна юридична практика всіх держав міжнародної спільноти [1, с. 105, 106]. Відповідна діяльність не обмежується часом, а повинна бути постійною і здійснюватися згідно з розвитком уявлень про зміст прав людини міжнародних органів, уповноважених тлумачити міжнародні договори. У ХХ ст. ще вважалось, що право людини – це внутрішня справа кожної держави. Розвиток міжнародних відносин веде до зміни меж внутрішньої юрисдикції держав, які самі встановлюють рамки таких обмежень, передаючи ряд питань до відання міжнародно-правового регулювання.

На міжнародній нараді експертів в Лімбурзі (Нідерланди) в 1986 р. були зроблені такі висновки: 1) весь комплекс основних прав і свобод людини і в тому числі соціально-економічні права утворюють невід'ємну частину міжнародного права; 2) Пакт покладає на учасників юридичні обов'язки. Тому

необхідно прийняти всі можливі заходи (включаючи законодавчі та адміністративні) для забезпечення реалізації вказаних прав. Кожному повинен бути гарантований судовий захист соціально-економічних прав; 3) незалежно від рівня економічного розвитку держави-учасниці Пакту зобов'язані забезпечити мінімальний рівень соціально-економічних прав для всіх [2].

До міжнародних організаційно-правових гарантій соціальних прав людини в Україні належать відповідні органи міжнародних організацій, членом або учасником яких є Україна: Комісія з прав людини Економічної і Соціальної Ради ООН, Комітет з економічних, соціальних і культурних прав, Центр з прав людини в Женеві, Європейська комісія з прав людини, Європейський суд, Комітет міністрів Ради Європи. Конституцією України, окрім національних гарантій, передбачається можливість використання також міжнародно-правових засобів забезпечення прав людини.

Громадянин України реально може захистити свої соціальні права на міжнародному рівні. Нині проблема захисту прав людини постає такою, що потребує вирішення як на рівні міжнародних правових відносин, так і на рівні національного законодавства. У ст. 55 Конституції України зазначено, що кожен має право після використання усіх національних засобів правового захисту звернутися за захистом своїх прав і свобод до відповідних міжнародних судових установ або до відповідних органів міжнародних установ і організацій, членом або учасником яких є Україна. Визначальним кроком при цьому стала ратифікація Україною у 1997 р. Конвенції про захист прав і основних свобод 1950 р. З того часу громадяни України мають можливість звертатися за захистом своїх порушених прав до Європейського суду з прав людини. Приєднавшись у 1990 р. до Факультативного протоколу Міжнародного пакту про громадянські і політичні права 1966 р., Україна також визнала компетенцію Комітету ООН з прав людини відносно розгляду індивідуальних скарг громадян України стосовно порушення їхніх прав і свобод.

Світова спільнота підтвердила своє бажання захистити людину та її права. Поштовхом до прийняття низки міжнародних актів з прав людини послужила прийнята третьою сесією Генеральної Асамблеї ООН 10 грудня 1948 р. Загальна декларація прав людини (зараз таких актів налічується сотні), Конвенції про захист прав людини й основоположних прав 1950 р., Європейської соціальної хартії 1961 р. та ін. Зокрема, міжнародно-правові гарантії прав людини поділяються на: 1) загальнолюдські (світові), що закріплені в міжнародно-пра-

вових актах, прийнятих ООН та організаціями, що діють під її егідою; 2) регіонально-континентальні, які закріплені в континентальних нормативно-правових актах, прийнятих, наприклад, Європейським Союзом, Радою Європи.

Міжнародні стандарти у сфері соціального забезпечення – це передбачені міжнародними актами параметри надання особам окремих видів соціального забезпечення, що носять для держави рекомендаційний або обов'язковий характер і реалізуються через національне законодавство. Ці параметри включають: 1) соціальний ризик, при настанні якого надається відповідний вид соціального забезпечення (сфера застосування); 2) коло осіб, які підлягають захисту (отримувачі соціального забезпечення); 3) умови отримання права на відповідний вид соціального забезпечення; 4) типи соціальної допомоги (періодичні, одноразові, грошові, натуральні); 5) метод нарахування періодичних грошових виплат (грошові допомоги, пов'язані із заробітком, або фіксована допомога, яка виплачується із урахуванням матеріального стану); 6) період дії права на отримання допомоги (строк, упродовж якого здійснюються періодичні виплати); 7) період очікування (строк, з якого починається виплата, наприклад, по безробіттю). Стандарти передбачають мінімальні соціальні норми та нормативи, тобто обсяг конкретного виду матеріального забезпечення не може бути нижчим за обсяг, який зафіксований міжнародним актом [3, с. 66].

Соціальні проблеми, викликані перебудовою в державі, зміною принципів та організації системи соціального захисту в Україні, створили підґрунтя для появи нових соціальних ризиків (малозабезпеченості, бідності, безробіття тощо), від яких людина потребує соціального захисту. Багатоманітність видів соціальних ризиків, які неоднаковою мірою уражають різні групи населення, зумовлює й існування різних організаційно-правових форм його захисту від цих ризиків. У рамках організаційно-правових форм реалізується право кожного на соціальне забезпечення.

Право на соціальне забезпечення є суб'єктивним правом людини, зміст якого визначається як проголошена міжнародним співтовариством та гарантована державою можливість людини забезпечувати фізіологічні, соціальні і духовні потреби в обсязі, необхідному для гідного життя у випадку настання соціального ризику. Перелік соціальних ризиків визначено як у національному законодавстві, так і в міжнародно-правових актах. Конституція України у ст. 46 до соціальних ризиків відносить втрату працездатності (повна, часткова або тимчасова), безробіття, втрату годувальника, старість. Такий перелік,

звичайно, не є вичерпним і знаходить свою конкретизацію й доповнення у положеннях галузевого законодавства. Його розширення ґрунтується на нормах окремих міжнародно-правових документів соціального спрямування. Зокрема, Європейська соціальна хартія (переглянута) (ЄСХ(п)) і Європейський кодекс соціального забезпечення (ЄКСЗ) [4] закріплюють такі соціальні ризики: хвороба, непрацездатність, материнство (вагітність і пологи), сімейні витрати на утримання дітей, безробіття, старість, смерть, вдовство, нещасний випадок на роботі, професійне захворювання, нужда, бідність, потреба у сторонньому догляді через самотність, сирітство, необхідність догляду й утримання непрацездатних членів сім'ї та ін.

Особливістю соціально-економічних прав на відміну від політичних та громадянських прав людини, є зобов'язання держави, виконання яких залежить від рівня економічного розвитку. Така позиція впливає із Міжнародного пакту про економічні, соціальні і культурні права. Зокрема, ч. 1 ст. 2 цього Пакту закріплює, що кожна держава зобов'язується в індивідуальному порядку вжити в максимальних межах наявних ресурсів заходів для того, щоб забезпечити поступово повне здійснення визначених у цьому Пакті прав (в т. ч. права на соціальне забезпечення) усіма належними способами, включаючи, зокрема, законодавчі заходи.

Положення щодо гідного людини життя сформульовано у ст. 25 Загальної декларації прав людини, за якою кожна людина має право на такий життєвий рівень, включаючи їжу, одяг, житло, медичний догляд і необхідне соціальне обслуговування, який необхідний для підтримки здоров'я й добробуту її самої і її родини, і право на забезпечення на випадок безробіття, хвороби, інвалідності та ін. Кількісні показники, що стосуються також соціального забезпечення, закріплені у ст. 11 Міжнародного пакту про економічні, соціальні та культурні права від 16 грудня 1966 р. як право кожного на достатній життєвий рівень для нього і його сім'ї, що включає достатнє харчування, одяг і житло. Ця стаття відтворена у ст. 48 Конституції України. Якраз цим положенням і слід керуватися при встановленні обсягу конкретного виду соціального забезпечення.

Держави, що беруть участь у цьому Пакті, визнають право кожного на гідний життєвий рівень для нього і його сім'ї, що включає достатнє харчування, одяг і житло, безперервне поліпшення умов життя. Держави-учасниці мають уживати належних заходів з метою забезпечення цього права, визнаючи важливе значення міжнародної співпраці, заснованої на вільній згоді. Право людини на гідний рівень життя

як елементи охоплює: а) реалізацію прав, необхідних для підтримки її гідності й вільного розвитку особистості в економічній, соціальній і культурній сферах, а також б) життєвий рівень, потрібний для забезпечення здоров'я й добробуту як самої людини, так і її сім'ї, включаючи право на достатнє харчування, одяг, житло, на медичний догляд, на належне соціальне обслуговування й на соціальне забезпечення на випадок безробіття, хвороби, інвалідності, у разі втрати годувальника, настання старості або іншого випадку втрати засобів для існування за незалежних від неї обставин; право на неухильне поліпшення умов життя тощо. У сукупності все це й утворює нормальне для людини життя. Однак, незважаючи на специфічність соціальних прав, вони повинні викладатися в національному законодавстві так, щоб бути зрозумілими як для всієї системи державних органів, так і для суспільства й окремих його членів.

Слід відмітити, що спеціальна увага в Конвенції Міжнародної організації праці (МОП) № 82 «Про соціальну політику на територіях за межами метрополії» приділена таким питанням, як підвищення життєвого рівня, положення працівників-мігрантів, винагорода працівників, заборона дискримінації за ознакою раси, кольору шкіри, статі, віросповідання, належності до племені або профспілки, освіта і професійне навчання. Цікаво, що прийнята досить давно Рекомендація МОП № 70 «Щодо мінімальних норм соціальної політики на залежних територіях» (12 травня 1944 р.) [5] включала спеціальну частину, в якій містився більш широкий перелік мінімальних норм у таких важливих соціальних сферах, як примусова чи обов'язкова праця, особливі види трудового договору, карні санкції, праця дітей і підлітків, жіноча праця, винагорода, охорона здоров'я, житлові умови й соціальне забезпечення, заборона дискримінації за ознаками кольору шкіри й релігії. А 5 листопада 1945 р. МОП приймає додаткові положення до Рекомендації № 70, які були об'єднані у розділи: «Заробітна плата й заощадження», «Трудові аспекти земельної політики», «Соціальне забезпечення», «Працевлаштування працівників», «Робочий час і відпочинок», «Повноваження інспекторів праці», «Примирення», «Охорона здоров'я й безпека праці», «Інформація» [6]. Як бачимо, у згаданих міжнародно-правових документах соціальне забезпечення розкривається через його мету – добробут і прогрес населення.

У 1952 р. МОП була прийнята Конвенція № 102 «Про мінімальні норми соціального забезпечення», яку використали як модель ЄКСЗ, а для закріплення більш високих норм забезпечення вирішили до Ко-

дексу розробити проект Протоколу. Сам ЄКСЗ був прийнятий Комітетом міністрів 11 березня 1964 р. з додатком до нього відповідно Протоколу. Кодекс набрав чинності 17 березня 1968 р. На засіданні у грудні 1973 р. Комітет експертів з питань соціального забезпечення дійшов висновку, що в світлі тенденцій і змін як у національному, так і у міжнародному законодавстві у сфері соціального забезпечення Кодекс застарів і необхідно підготувати проект його перегляду. 6 листопада 1990 р. Комітет міністрів схвалив Переглянутий Кодекс і він був відкритий для підписання. Таким чином, ЄКСЗ, Протокол до нього та ЄКСЗ (Переглянутий) є основними нормативними документами Ради Європи в сфері соціального забезпечення.

Наступним кроком у розвитку міжнародних підходів у сфері соціального забезпечення можна назвати Конвенцію МОП № 117 «Про основні цілі та норми соціальної політики» 1962 р. [7] (не ратифікована Україною). У цьому документі загальні принципи соціального забезпечення формулюються так: а) будь-яка політика повинна бути спрямована перш за все на досягнення добробуту й розвитку населення, на заохочення його прагнення до соціального прогресу; б) політика більш загального застосування визначається з належним урахуванням її впливу на добробут народу. Загалом же розглядуваний акт має велике значення для досягнення такого рівня соціального забезпечення, який міг би забезпечити реальні життєві потреби людей. Конвенція містить зобов'язання держав надати найманим працівникам умови для підвищення їх життєвого рівня, підтримувати встановлений шляхом офіційних обстежень прожитковий мінімум.

Відповідно до ст. 93 Конституції та ст. 9 Закону «Про міжнародні договори України» [8] Президент України 7 листопада 2013 р. вніс на розгляд Верховної Ради проект Закону України «Про ратифікацію Конвенції Міжнародної організації праці про основні цілі та норми соціальної політики № 117» [9], який попередньо було погоджено зі спільним представницьким органом репрезентативних всеукраїнських профспілок на національному рівні і спільним представницьким органом сторони роботодавців на національному рівні, причому без зауважень. Верховна Рада України 16 вересня 2015 р. ратифікувала вищевказану Конвенцію, ухвалену на 46-й сесії Генеральної конференції Міжнародної організації праці 22 червня 1962 р. у м. Женеві, яка набирає чинності для України через дванадцять місяців після дати реєстрації документа про ратифікацію у Генерального директора Міжнародного бюро праці [10]. Прогнозується, що ратифікація Конвенції сприятиме

підвищенню міжнародного авторитету України, залученню України до виконання міжнародних стандартів у сфері соціального захисту найманих працівників і подальшому розвитку взаєморозуміння та відносин у рамках Міжнародної організації праці.

Європейська соціальна хартія (переглянута) 1996 р. [11] (ратифікована Україною 14 вересня 2006 р. [12]) встановлює перелік соціальних прав і принципів їх реалізації. Наведемо зміст ч. 1 цього документа: «Сторони визнають метою своєї політики, яку вони запроваджуватимуть усіма відповідними засобами як національного, так і міжнародного характеру, досягнення умов, за яких можуть ефективно здійснюватися такі права та принципи, зокрема:

- усі працівники мають право на справедливий винагорода, яка забезпечить достатній життєвий рівень для них самих та їх сімей;
- працюючі жінки у разі материнства мають право на особливий захист;
- усі працівники та особи, які знаходяться на їх утриманні, мають право на соціальне забезпечення;
- кожна малозабезпечена людина має право на соціальну та медичну допомогу;
- кожна людина має право користуватися послугами соціальних служб;
- інваліди мають право на самостійність, соціальну інтеграцію та участь у житті суспільства;
- сім'я, як головний осередок суспільства, має право на належний соціальний, правовий та економічний захист для забезпечення її всебічного розвитку;
- діти та підлітки мають право на належний соціальний, правовий та економічний захист;
- кожна особа похилого віку має право на соціальний захист;
- кожна людина має право на захист від бідності та соціального відчуження.

Отже, у розумінні ЄСХ(п) соціальне забезпечення – це система використання різноманітних соціальних заходів, критерієм ефективності яких виступає реалізація соціальних прав та їх принципів.

Україна ратифікувала надзвичайно мало міжнародних актів у сфері соціального забезпечення. Не дивлячись на це, при розробці та прийнятті нормативних актів ураховуються міжнародні стандарти. Треба пам'ятати, що матеріальне забезпечення надається не на підставі норм міжнародного права, а відповідно до норм внутрішнього законодавства та Закону України про Державний бюджет України на відповідний рік. Їх порівняння із нормами міжнародних актів і визначає дотримання Україною міжнародно-правових актів у сфері соціального забезпечення [3, с. 66].

Висновки. З метою створення умов для соціального розвитку людини, підвищення добробуту населення, заохочення його прагнення до соціального прогресу, забезпечення права кожного громадянина на достатній життєвий рівень, а також підвищення ефективності соціальної політики на підставі раціонального використання наявних фінансових і матеріальних ресурсів вважаємо за необхідне продовжити роботу з удосконалення і приведення національних соціальних стандартів у відповідність з міжнародними нормами і стандартами, зокрема тих, що стосуються питань оплати праці, підвищення пенсійного забезпечення, загальнообов'язкового

державного соціального страхування, надання соціальної допомоги сім'ям з дітьми й малозабезпеченим сім'ям тощо. Таким чином, вживаються всі можливі заходи в міжнародному, національному й територіальному масштабах для сприяння прогресу в таких соціальних сферах, як охорона здоров'я, житлове будівництво, забезпечення продовольством, освіта, турбота про добробут дітей, правове становище жінок, умови праці, винагорода найманих працівників і незалежних виробників, охорона прав працівників-мігрантів, соціальне забезпечення, стандарти служб громадського користування й виробництва взагалі.

ЛІТЕРАТУРА

1. Добрянський С. П. Актуальні проблеми загальної теорії прав людини / С. П. Добрянський // Праці Львів. лабораторії прав людини і громадянина НДІ держ. буд-ва та місц. самоврядування АПрН України. – Серія І. Дослідження та реферати / гол. ред. П. Рабінович. – Л. : Астрон, 2006. – Вип. 10. – С. 105–110.
2. The Limburg Principles on the Implementation of the International Covenant on Economic, Social and Cultural Rights Quarterly. 1987. Vol. 9. N 2. P. 122–135.
3. Сташків Б. І. Гарантії права на соціальне забезпечення : навч. вид. / Б. І. Сташків. – Чернігів : Черніг. держ. ін-т права, соц. технологій та праці, 2011. – 100 с.
4. Європейський кодекс соціального забезпечення : прийнятий Радою Європи 16.04.1964 // Бюл. законодавства і юрид. практики України. – К. : Юрінком Інтер, 2004. – № 10.
5. Щодо мінімальних норм соціальної політики на залежних територіях : рек. МОП від 12.05.1944 № 70 // Конвенції та рекомендації, ухвалені Міжнародною організацією праці : в 2 т. – Т. I (1919–1964). – Женева : Міжнар. бюро праці, 1999. – С. 347–359.
6. Щодо мінімальних норм соціальної політики на залежних територіях (додаткові положення) : рек. МОП від 05.11.1945 № 74 // Конвенції та рекомендації, ухвалені Міжнародною організацією праці : в 2 т. – Т. I (1919–1964). – Женева : Міжнар. бюро праці, 1999. – С. 360–369.
7. Про основні цілі та норми соціальної політики : конвенція МОП від 22.06.1962 № 117 // Конвенції та рекомендації, ухвалені Міжнародною організацією праці : в 2 т. – Т. I (1919–1964). – Женева : Міжнар. бюро праці, 1999. – С. 688–699.
8. Про міжнародні договори України : Закон України від 29.06.2004 № 1906-IV // Відом. Верхов. Ради України. – 2004. – № 50. – Ст. 540.
9. Про ратифікацію Конвенції Міжнародної організації праці про основні цілі та норми соціальної політики № 117 [Електронний ресурс] : проект Закону України від 07.11.2013 № 0053. – Режим доступу: <http://w1.c1.rada.gov.ua>.
10. Про ратифікацію Конвенції Міжнародної організації праці про основні цілі та норми соціальної політики № 117 : Закон України від 16.09.2015 № 692 // Відом. Верхов. Ради України. – 2015. – № 46. – Ст. 419.
11. Європейська соціальна хартія (переглянута) : Хартія Ради Європи від 03.05.1996 № 163 // Відом. Верхов. Ради України. – 2007. – № 51.
12. Про ратифікацію Європейської соціальної хартії (переглянутої) : Закон України від 14.09.2006 № 137-V // Відом. Верхов. Ради України. – 2006. – № 43. – Ст. 418.

REFERENCES

1. Dobrianskyi S. P. (2006). Aktualni problemy zahalnoi teorii prav liudyny Actual problems of the general theory of human rights [Actual problems of the general theory of human rights]. *Pratsi Lviv – Proceedings of Lviv*, 10, 105-110 [in Ukrainian].
2. The Limburg Principles on the Implementation of the International Covenant on Economic, Social and Cultural Rights Quarterly. 1987. Vol. 9. N 2. P/ 122-135.

3. Stashkiv B. I. (2011). *Harantii prava na sotsialne zabezpechennia: navchalne vydannia [Guarantees the right to social security: educational publications]*. Chernihiv: Chernihivskiy derzhavnyi instytut prava, sotsialnykh tekhnolohii ta pratsi [in Ukrainian].
4. Yevropeiskiy kodeks sotsialnoho zabezpechennia: pryiniaty Radoiu Yevropy 16.04.1964 [The European Code of Social Security, adopted by the Council of Europe 04.16.1964] *Biul. zak-va i yuryd. praktyky Ukrainy*. Kiev: Yurinkom Inter [in Ukrainian].
5. Shchodo minimalnykh norm sotsialnoi polityky na zaleznykh terytoriiakh: rek. MOP vid 12.05.1944 № 70 [As for the respect minimum standards of social policy in dependent territories: ILO recommendation from 12.05.1944 № 70]. (1999). *Konventsii ta rekomendatsii, ukhvaleni Mizhnarodnoiu orhanizatsiieiu pratsi: (1919-1964) – Convention and the recommendations adopted by the International Labour Organization (1919-1964) Vol. 1 № 2*. Zheneva: Mizhnar. biuro pratsi [in Ukrainian].
6. Shchodo minimalnykh norm sotsialnoi polityky na zaleznykh terytoriiakh (dodatkovy polozhennia): rek. MOP vid 12.05.1944 № 70 [As for the respect minimum standards of social policy in dependent territories (Supplementary Provisions) : ILO recommendation from 12.05.1944 № 70]. (1999). *Konventsii ta rekomendatsii, ukhvaleni Mizhnarodnoiu orhanizatsiieiu pratsi: (1919-1964) – Convention and the recommendations adopted by the International Labour Organization (1919-1964) Vol. 1 № 2*. Zheneva: Mizhnar. biuro pratsi [in Ukrainian].
7. Pro osnovni tsili ta normy sotsialnoi polityky: konventsii MOP vid 22.06.1962 № 117 [About the main aims and standards of social policy: ILO Convention on 22.06.1962 № 117]. *Konventsii ta rekomendatsii, ukhvaleni Mizhnarodnoiu orhanizatsiieiu pratsi: (1919-1964) – Convention and the recommendations adopted by the International Labour Organization (1919-1964) Vol. 1 № 2*. Zheneva: Mizhnar. biuro pratsi [in Ukrainian].
8. Pro mizhnarodni dohovory Ukrainy: Zakon Ukrainy vid 29.06.2004 № 1906-IV [On international agreements of Ukraine, Law of Ukraine of 29.06.2004 № 1906-IV]. *Vidom. Verkhov. Rady Ukrainy. – Data of Supreme Council of Ukraine 2004, № 50, St. 540* [in Ukrainian].
9. Pro ratyfikatsiiu Konventsii Mizhnarodnoi orhanizatsii pratsi pro osnovni tsili ta normy sotsialnoi polityky № 117: proekt Zakonu Ukrainy vid 07.11.2013 № 0053 [On ratification of the Convention of the International Labour Organisation of the main goals and standards of social policy № 117: Draft Law of Ukraine of 07.11.2013 № 0053]. *w1.c1. rada.gov.ua*. Retrieved from <http://w1.c1.rada.gov.ua>. [in Ukrainian].
10. Pro ratyfikatsiiu Konventsii Mizhnarodnoi orhanizatsii pratsi pro osnovni tsili ta normy sotsialnoi polityky № 117: Zakon Ukrainy vid 16.09.2015 № 692 [On ratification of the Convention of the International Labour Organisation of the main goals and standards of social policy № 117: Law of Ukraine of 09.16.2015 № 692] *Vidomosti Verkhovnoi Rady – Data of Supreme Council of Ukraine 2015, № 46, St.419* [in Ukrainian].
11. Yevropeiska sotsialna khartiia (perehlianuta): Khartiia Rady Yevropy vid 03.05.1996 № 163 [European Social Charter (revised): The Charter of the Council of 03.05.1996 g., № 163] *Vidom. Verkhov. Rady Ukrainy – Data of Supreme Council of Ukraine 2007, № 51* [in Ukrainian].
12. Pro ratyfikatsiiu Yevropeiskoi sotsialnoi khartii (perehlianutoi): Zakon Ukrainy vid 14.09.2006 № 137-V [On ratification of the European Social Charter (revised): Law of Ukraine of 14.09.2006., № 137-V]. *Vidom. Verkhov. Rady Ukrainy – Data of Supreme Council of Ukraine 2006, № 43, St. 418* [in Ukrainian].

А. Л. КЛИМЕНКО

аспирантка Научно-исследовательского института правового обеспечения
инновационного развития НАПрН Украины

МЕЖДУНАРОДНО-ПРАВОВЫЕ ГАРАНТИИ РЕАЛИЗАЦИИ ПРАВА ЧЕЛОВЕКА НА СОЦИАЛЬНОЕ ОБЕСПЕЧЕНИЕ

В статье проанализированы проблемные вопросы защиты и реализации права человека на социальное обеспечение, требующие решения как на уровне международных правовых отношений, так и на уровне национального законодательства. Автором исследованы международные стандарты в сфере социального обеспечения и обоснованы стратегические направления их имплементации в Украине.

Ключевые слова: социальная политика, социальное государство, международные социальные стандарты, социальные гарантии прав человека и гражданина.

A. L. KLIMENKO

PhD Candidate of Scientific and Research Institute of Providing Legal Framework
for the Innovative Development of National Academy of Law Sciences of Ukraine

**INTERNATIONAL LEGAL GUARANTEES OF ENFORCEMENT OF HUMAN RIGHT
ON SOCIAL SECURITY**

Problem setting. On the Ukraine's way to EU integration the implementation of the Constitutional rights and freedoms of man and citizen, rapprochement of Ukrainian and EU living standards become a priority targets. One of the priorities of the Ukrainian state is to bring the national legislation in line with generally accepted international legal standards of human rights.

Target of research. The purpose of the article is to study the international legal guarantees of the right on social security.

Analysis of recent research and publications. The certain issues on guarantees of enforcement of human rights on social security have been studied in the work of such scientists as: V. V. Andriiv, V. S. Andreew, N. B. Bolotin, V. J. Burak, M. A. Vihdorchyk, O. V. Moskalenko, T. O. Postovalov, S. M. Prylypko, V. D. Royik, S. M. Sivak, S. M. Sinchuk, I. M. Sirota, B. I. Stashkiy, E. H. Tuchkov, O. G. Chutchev, O. M. Yaroshenko and others.

Article's main body. One of the main terms of the full integration of Ukraine into the European legal space is not only a formal participation of the state in European integrative systems, such as the Council of Europe and the European Union, but the real acceptance of European democratic values and, first of all, the transformation of the country in the democratic and legal state. It is possible only on the basis of restructuring the national legal system in full compliance with European fundamental, generally accepted principle – the principle of «rule of law».

Conclusions and prospects for the development. In order to create the conditions for people's social development, rising of the welfare of the population, promoting their desire for social progress, ensuring the right of every citizen to an adequate standard of living and improve the efficiency of social policy based on rational use of available financial and material resources, it's necessary to continue the improvement and harmonization of national social standards in line with international norms and standards, particularly those standards that relating to the issues of wages, increased pensions, compulsory state social insurance and so on.

Key words: social policy, social state, international social standards, social rights and guarantees of citizens.